

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžp/10/2013
Identifikačné číslo spisu: 3812217133
Dátum vydania rozhodnutia: 01.04.2014
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2014:3812217133.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov: 1/ V. L., C., 2/ A. L., C., proti odporcovi: Obec Kanianka, ako príslušný stavebný úrad, SNP 583/1, Kanianka, v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy, konajúc o odvolaní odporcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/145/2012-37 zo dňa 23. januára 2013 voči výroku o trovách konania a o odvolaní navrhovateľky 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/145/2012-37 zo dňa 23. januára 2013, jednomyseľne

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolanie odporcu o d m i e t a.

Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolanie navrhovateľky 2/ o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trenčíne napadnutým uznesením č. k. 13S/145/2012-37 zo dňa 23.01.2013 zastavil konanie o nečinnosti správneho orgánu z dôvodu, že navrhovatelia museli byť podľa názoru krajského súdu v konaní o nečinnosti správneho orgánu obligatórne zastúpení advokátom, avšak nedostatok právneho zastúpenia neodstránili ani na výzvu súdu. Ďalším dôvodom zastavenia konania bolo, že navrhovatelia v súdom stanovenej lehote neodstránili vady podania, pričom išlo o také vady podania, ktoré bránili vecnému vybaveniu podaného návrhu (§ 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len O.s.p.). Žiadnemu z účastníkov konania právo na náhradu trov konania nepriznal.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/145/2012-37 zo dňa 23.01.2013 voči výroku o trovách konania podal odporca včas odvolanie s odôvodnením, že na základe výzvy krajského súdu sa odporca prostredníctvom povereného advokáta vyjadril k návrhu na začatie konania o nečinnosti správneho orgánu. Ustanovenie § 250k ods. 1 O.s.p. v zásade vylučuje priznanie náhrady trov konania úspešnému žalovanému, avšak s ohľadom na ustanovenie § 250h ods. 2 O.s.p., ktoré umožňuje priznanie náhrady trov konania žalovanému orgánu verejnej správy v prípade zastavenia konania, ako aj s

prihliadnutím na § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. nie je vylúčené, aby súd žalovanému správneho orgánu priznal náhradu účelne vynaložených trov. Krajský súd pri rozhodovaní o trovách konania aplikoval § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p., avšak nevzal do úvahy ustanovenie § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p., ktorý upravuje, že ak niektorý z účastníkov zaviniť, že sa konanie muselo zastaviť, je povinný nahradiť jeho trovy. Je nepochybné, že Krajský súd v Trenčíne musel konanie zastaviť z dôvodu, že navrhovatelia ani na základe výzvy súdu neodstránili nedostatky podanej žaloby a nepoverili svojím zastupovaním advokáta v zmysle ustanovenia § 250a ods. 1 O.s.p., a teda svojím konaním, resp. nečinnosťou voči výzve súdu spôsobili, že súd musel konanie zastaviť. Na základe uvedených skutočností odporca navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) zmenil napadnuté uznesenie krajského súdu v časti o náhrade trov konania a odporcovi priznal na náhradu trovy konania vo výške 269,58 €.

Navrhovateľka 2/ vo vyjadrení k odvolaniu odporcu uviedla, že v zmysle piatej časti štvrtej hlavy O.s.p. (§ 250t ods. 7 O.s.p.) nie je možné podať odvolanie voči rozhodnutiu súdu prvého stupňa. Proti rozhodnutiu súdu nie je prípustný opravný prostriedok a to platí aj pre výrok o náhrade trov konania. V zmysle § 246c ods. 1 veta druhá O.s.p. je opravný prostriedok prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Navrhovateľka 2/ zároveň namietala aj výšku uplatnenej výšky trov konania zo strany odporcu.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/145/2012-37 zo dňa 23.01.2013 podala aj navrhovateľka 2/ včas odvolanie s odôvodnením, že súdom nebola v plnom rozsahu v zmysle § 5 ods. 1 O.s.p. poučená. Finančná situácia navrhovateľov nedovoľuje poveriť niekoho na právne zastupovanie vo veci za finančnú úhradu z dôvodu finančnej núdze a v tomto smere neboli navrhovatelia súdom poučení o inej možnosti právneho zastúpenia. Navrhovateľka 2/ má za to, že na prejednanie podaného návrhu je miestne a vecne príslušný okresný súd. O miestnej a vecnej príslušnosti mal rozhodovať nadriadený súd. Navrhovateľka namietala postup okresného súdu v 15-dňovej lehote od upovedomenia o postúpení veci okresným súdom a následne sa mala vec predložiť nadriadenému súdu na rozhodnutie. Konanie o nečinnosti správneho orgánu má charakter jednoduchého konania bez nariadeného pojednávania a možnosti podať opravný prostriedok a to aj voči výroku o trovách konania. Ak je konanie súdu o nečinnosti správneho orgánu zákonom stanovené bez pojednávania, tak odpadá podmienka účastníka konania byť zastúpený právnym zástupcom.

Všeobecne samotná žaloba podaná na súd nie je podmienená aktom právneho zástupcu, čo súd posúdi a vyvodí záver na základe obsahu návrhu skúmaním podmienok konania podľa § 103 O.s.p. Absencia právneho zástupcu je reálne možná, keďže pri konaní súdu z dôvodu nečinnosti orgánu verejnej správy nie je podmienený žiadny akt, ktorý by mal vykonať právny zástupca na strane navrhovateľa. Navrhovateľke 2/ nie je známy dôvod, na základe ktorého krajský súd vyzval listom zo dňa 13.11.2012 na predloženie plnej moci na zastupovanie pre právneho zástupcu z radov advokátov, keď konanie súdu o nečinnosti sa vedie v inom režime, ako sa uvádza postup v ustanoveniach prvej a druhej hlavy časti O.s.p. Podľa tvrdenia navrhovateľky 2/, navrhovateľ 1/ tento list riadne neprevzal.

Konanie o nečinnosti nie je výhradne obmedzené obsahom piatej časti prvej a druhej hlavy so zreteľom napr. na § 246 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Podľa názoru navrhovateľky 2/ je potrebné zobrať do úvahy aj § 246c ods. 1 O.s.p., podľa ktorého pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti O.s.p., čím sa nevylúčila možnosť konania vo veci pred okresným súdom. Nečinnosť stavebného úradu v predmetnej veci možno chápať tak, že z neznámeho dôvodu bráni vykonať štátny stavebný dohľad, nakoľko nesúlad užívania predmetnej nehnuteľnosti so zápisom v katastri nehnuteľnosti je zrejмый. Podľa navrhovateľky 2/ je nečinnosť stavebného úradu účelová s tým, že ignoruje ustanovenie § 98 ods. 1, ods. 2 písm. e/ zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 50/1976 Zb.) a nesúlad užívania predmetnej nehnuteľnosti so zápisom v katastri, so zámerom, že je súčasne popierané jej spoluvlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti, keďže ju nemôže užívať na účel určený v kolaudačnom rozhodnutí. Zápis v katastri nehnuteľnosti vykonaný štátnym orgánom na podklade relevantných skutočností určených príslušným zákonom je zásadný dôkaz o náležitom užívaní predmetnej nehnuteľnosti akceptovateľný aj súdom až do doby, kým sa

nepreukáže opak. Stavebný úrad je však nečinný a konanie nasvedčuje tomu, že odmieta s pomocou štátneho orgánu vykonať štátny stavebný dohľad na eventuálnu korekciu v katastri nehnuteľností na podklade stanoviska príslušného orgánu a schvaľuje protiprávny stav, prípadne bráni zvrátiť reálny stav a dať ho do súladu so zápisom v katastri nehnuteľností.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti navrhovateľka 2/ navrhla, aby najvyšší súd po preskúmaní veci zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/145/2012-37 zo dňa 23.01.2013 v celom rozsahu a predmetnú právnu vec prikázal na prejednanie Okresnému súdu v Prievidzi ako súdu vecne a miestne príslušnému. Zároveň si uplatnila trovy konania vo výške 30 €.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky 2/ uviedol, že krajský súd vo svojom odôvodnení jasne a zrozumiteľne uviedol dôvody, prečo toto konanie zastavil a týmito dôvodmi bolo neodstránenie väd podania, ako aj nedostatok právneho zastúpenia advokátom. Navrhovateľka 2/ namieta, že nebola zo strany súdu riadne poučená, avšak krajský súd jej zaslal výzvu, aby v stanovenej lehote doplnila svoje podanie tak, aby spĺňalo náležitosti návrhu v súlade s § 42 ods. 3, § 79 ods. 1 a § 250 ods. 1 O.s.p. a zároveň, aby predložila splnomocnenie pre právneho zástupcu. V tomto konaní je daná vecná príslušnosť krajského súdu, pričom okresné súdy sú v správnom súdnictve vecne príslušné len na zákonom taxatívne upravené prípady ako napr. § 250z, § 250zb, § 250zd O.s.p. a na iné konania upravené inými právnymi predpismi, napr. zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov. Podľa názoru odporcu, práve osobitosť konania v správnom súdnictve vyžaduje, aby účastník konania, ktorý má postavenie žalobcu, bol v konaní zastúpený advokátom, pokiaľ sám nemá právnické vzdelanie. Toto povinné zastúpenie vyplýva z povahy správneho súdnictva, keďže sa v ňom preskúmava zákonnosť rozhodnutí a postupov správnych orgánov a riešia sa prevažne právne otázky. Odporca považuje rozhodnutie o zastavení konania za vecne správne a zákonné.

Navrhovateľka 2/ k vyjadreniu odporcu uviedla, že jej nie je známy dôvod, ktorý bráni stavebnému úradu vykonať štátny stavebný dohľad najmä z dôvodu, že účel užívania predmetnej miestnosti nie je konformný so zápisom v katastri nehnuteľnosti. Podstata žaloby je neurčitý účel užívania, keďže stavebný úrad nepoukázal ku dnešnému dňu na žiadny relevantný a konkrétny dôkaz o vykonanej zmene užívania predmetnej miestnosti so zreteľom na skutočnosť, že vlastnícke práva sa stavebným konaním nezmenili, čo stavebný úrad deklaroval v kolaudačnom rozhodnutí, čiže je spoluvlastníčkou nehnuteľností, čo vyplýva aj zo zápisu katastra nehnuteľnosti. Ak sú pochybnosti o užívaní skolaudovanej stavby, v zmysle zákona č. 50/1976 Zb., tak je stavebný úrad povinný požiadať príslušný orgán o výkon štátneho dohľadu. Nečinnosť správneho orgánu spočíva v tom, že účel užívania predmetnej nehnuteľnosti je zapísaním orgánu verejnej správy do katastra nehnuteľností záväzný a stavebný úrad je povinný rešpektovať tento stav. Ak sú pochybnosti o účele užívania, stavebný úrad povinne vykoná štátny stavebný dohľad na podnet, alebo z úradnej moci. V prípade zistenia rozporu medzi realitou a zápisom v katastri pri účele užívania nehnuteľnosti je oprávnený udeliť aj sankciu. Ak je takýto orgán nečinný, je právom občana podať žalobu na súd, nakoľko iný právny prostriedok na eliminovanie nečinnosti správneho orgánu neexistuje.

Navrhovateľ 1/ doplnil do spisu vyjadrenie, s ktorým predložil písomnosti týkajúce sa stanovísk pracovníkov obce Kanianka vo vzťahu k predmetu žaloby, čiže je potrebné vykonať štátny stavebný dohľad, ktorý by vydal stanovisko k predmetnej nehnuteľnosti. V ďalšom vyjadrení navrhovateľ 1/ uviedol, že predmetná sporná miestnosť v bytovom dome, spoločný priestor - pracovňa, bola otvorom spojená s bytom č. 2 s tvrdením, že bola predložená projektová dokumentácia, čo sa však nezakladá na pravde. Údajne došlo k zmene užívania spoločného zariadenia - priestorov bývalej pracovne a o tieto priestory sa rozšírila plocha bytu č. 2. Navrhovateľovi 1/ však nie je známa žiadna skutočnosť, z ktorej by bolo zrejmé o akú podlahovú plochu sa mal predmetný byt rozšíriť. Nepozná žiadne relevantné rozhodnutie, ktorým by sa zmenil účel užívania, ktorý je zapísaný v katastri nehnuteľností.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní odporcu a navrhovateľky 2/ a dospel k záveru, že odvolanie oboch odvolateľov je potrebné odmietnuť.

Vo veci rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.).

Podľa § 246c ods. 1 veta druhá O.s.p. opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti.

Podľa § 250t ods. 8 O.s.p. na konanie podľa tejto hlavy sa použijú ustanovenia prvej a druhej hlavy tejto časti primerane, ak v tejto hlave nie je ustanovené inak.

Podľa § 250t ods. 7 O.s.p. proti rozhodnutiu súdu nie je prípustný opravný prostriedok.

Konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy je konaním jednoinštančným, a teda opravný prostriedok proti rozhodnutiu súdu podľa štvrtej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je prípustný.

Krajský súd v Trenčíne vo svojom uznesení č. k. 13S/145/2012-37 zo dňa 23.01.2013 nesprávne poučil účastníkov konania o prípustnosti odvolania proti danému uzneseniu. Ako vyplýva z vyššie citovaného ustanovenia § 246c ods. 1 veta druhá O.s.p., opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Z ustanovenia § 250t ods. 7 O.s.p. je zrejmé, že proti rozhodnutiu súdu podľa štvrtej hlavy, piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je prípustný opravný prostriedok. Uvedené ustanovenie teda nepripúšťa opravný prostriedok.

Ak by mal zákonodarca v úmysle pripustiť opravný prostriedok proti uzneseniam o nečinnosti orgánov verejnej správy, ako aj proti výrokom o trovách konania, takúto možnosť by zakotvil v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku.

Odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné (§ 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Vzhľadom na uvedené dôvody Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolanie odporcu podľa ustanovenia § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol.

Rovnako ani odvolaniu navrhovateľky nebolo možné vyhovieť z toho istého dôvodu, keďže konanie o nečinnosti správneho orgánu je jednoinštančným konaním. Najvyšší súd sa už vo svojej judikatúre (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Sžnč/4/2012 zo dňa 21.11.2012, 6Sžo/65/2010 zo dňa 21.04.2010) viackrát vyjadril, že v konaní o nečinnosti správneho orgánu podľa štvrtej hlavy piatej časti O.s.p. nie je potrebné povinné zastúpenie advokátom, a to na základe logického výkladu ustanovenia § 250t ods. 8 O.s.p., v zmysle ktorého sa ustanovenia prvej a druhej hlavy piatej časti O.s.p. použijú na konanie podľa štvrtej hlavy piatej časti O.s.p. primerane, ak nie je ustanovené inak. Právne normy ustanovené v štvrtej hlave piatej časti O.s.p. povinné právne zastúpenie priamo nevyklúčujú tak, ako to je napr. v konaní podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. (§ 250l ods. 2). Vzhľadom na charakter konania o nečinnosti rozhodne povinné zákonné zastúpenie advokátom nemôže byť v záujme ochrany účastníkov tohto konania, pretože na rozdiel od nevyhnutnosti právneho zastúpenia v prípade konaní o žalobách je odôvodnená najmä tým, že v tomto konaní sa preskúmava zákonnosť rozhodnutí a postupov správnych orgánov, v rámci ktorého sa riešia zložité právne otázky, z ktorých dôvodov zákonodarca zákonnou úpravou povinného advokáta mal na zreteli zabezpečiť účinnú právnu ochranu práv a právom chránených záujmov účastníkov, zatiaľ čo účelom konania proti nečinnosti orgánu verejnej správy bolo zabezpečiť rýchlu a účinnú nápravu nezákonného stavu spôsobeného nečinnosťou orgánu verejnej správy v tom zmysle, aby súd orgánu verejnej správy uložil povinnosť konať.

Konanie o nečinnosti orgánu verejnej správy je však v zmysle ustanovenia § 250t ods. 7 O.s.p.

jednoinštančné a odvolací súd nemôže ani pri pochybení súdu prvého stupňa postupovať v rozpore s § 250t ods. 7 O.s.p. Odvolanie proti rozhodnutiu súdu v konaní o nečinnosti správneho orgánu nie je prípustné ani do merita veci, ani voči trovám konania. Na uvedený záver nemá vplyv ani nesprávne poučenie, uvedené v písomnom vyhotovení uznesenia súdu prvého stupňa, o prípustnosti odvolania, lebo takéto nesprávne poučenie nezakladá právo na jeho uplatnenie. Senát odvolacieho súdu však poznamenáva, že v prípade ďalšej nečinnosti správneho orgánu, toto rozhodnutie nezakladaná prekážku veci rozhodnutej a navrhovateľa sa môžu opätovne obrátiť na súd s návrhom na vyslovenie povinnosti konať.

Rovnaký názor vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze č. k. II. ÚS 181/2011-35 zo dňa 14.09.2011, v ktorom s odvolaním sa na § 246c ods. 1 vetu druhú O.s.p. uviedol, že vzhľadom na toto ustanovenie je v konaní podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku akýkoľvek opravný prostriedok (teda aj odvolanie proti výroku o náhrade trov konania) prípustný iba vtedy, keď je to v tejto časti výslovne ustanovené.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 3 O.s.p. rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podľa § 246 ods. 1 O.s.p. na preskúmavanie rozhodnutí a postupov sú vecne príslušné krajské sudy, ak zákon neustanovuje inak.

V zmysle uvedených ustanovení sa pod postupom správneho orgánu rozumie aj jeho nečinnosť, ak mal správny orgán povinnosť konať. V zmysle § 250t ods. 8 O.s.p. sa na konanie o nečinnosti použijú primerane ustanovenia prvej a druhej hlavy piatej časti O.s.p., kde v § 246 ods. 1 O.s.p. je uvedené, že na preskúmavanie rozhodnutí a postupov sú vecne príslušné krajské sudy, ak zákon neustanovuje inak. Občiansky súdny poriadok a ani iný osobitný predpis neustanovil, že by na konanie o nečinnosti stavebného úradu, ako je to v tomto prípade, mal byť príslušný okresný súd alebo najvyšší súd. Prejednávaná vec patrí do vecnej pôsobnosti krajského súdu.

K otázke doručenia výzvy krajského súdu zo dňa 13.11.2012, o ktorej navrhovateľka 2/ uviedla, že nebola navrhovateľovi 1/ riadne doručená, senát odvolacieho súdu uvádza, že z doručky, ktorá je súčasťou spisu je zrejmé, že predmetná výzva bola navrhovateľovi 1/ riadne doručená s tým, že ju prevzala jeho manželka. Uvedená zásielka nebola adresovaná do vlastných rúk navrhovateľa 1/, preto ju mohla prevziať aj jeho manželka. Uznesením č. k. 13S/145/2012-21 zo dňa 19.11.2012 krajský súd vyzval oboch navrhovateľov na doplnenie náležitostí podania tak, aby spĺňalo náležitosti návrhu v súlade s § 42 ods. 3, § 79 ods. 1 a § 250 ods. 1 O.s.p. V zmysle pripojených doručení bolo toto uznesenie oboch navrhovateľom riadne doručené. V zmysle zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov rozhoduje o nároku na poskytnutie právnej pomoci Centrum právnej pomoci. Súd už v zmysle § 30 O.s.p. nie je oprávnený na ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov pre účastníkov konania.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 250t ods. 8 O.s.p., § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., a § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s analogickou aplikáciou ustanovenia § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. tak, že účastníkom trovy odvolacieho konania nepriznal. Účinky odmietnutia odvolania sú obdobné účinkom zastavenia konania, preto najvyšší súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.